

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE GREFIERI

**Program stagiu de specializare pentru
grefierii registratori și grefierii
arhivari**

**NOȚIUNI GENERALE DE
PROCEDURĂ CIVILĂ**

NOȚIUNI GENERALE DE PROCEDURĂ CIVILĂ

- I. *Participanții la procesul civil*
- II. *Cererea de chemare în judecată; primirea și înregistrarea cererii*
- III. *Citarea și comunicarea actelor de procedură*
- IV. *Termenele procedurale*
- V. *Suspendarea și perimarea*
- VI. *Căile de atac*

I. PARTICIPANȚII LA PROCESUL CIVIL

La activitatea de soluționare a dosarelor civile și de punere în executare a hotărârilor pronunțate în aceste cauze, participă instanța de judecată, părțile, reprezentantul Ministerului Public (procurorul), executorul judecătoresc, alte persoane și organe.

Dintre acești participanți, un rol important în cadrul procesului civil îl au instanța, părțile și procurorul.

INSTANȚA

Prin „compunerea instanței” se înțelege alcătuirea completului de judecată cu numărul de judecători prevăzut de lege.

„Constituirea instanței” desemnează alcătuirea completului de judecată cu toate persoanele prevăzute de lege. Este vorba despre participarea alături de judecător/judecători a grefierului, a procurorului, precum și a asistenților judiciari în cauzele privind conflicte de muncă și asigurări sociale.

PĂRȚILE

Procesul civil este o activitate care începe cu *cererea de chemare în judecată* prin care instanța este sesizată și se sfârșește cu *punerea în executare a hotărârii pe care instanța o pronunță*.

Procesul civil presupune:

- o persoană care investește instanța cu o cerere și care pretinde că i-ar fi fost încălcat ori contestat un drept pe care îl afirmă și
- o persoană care s-ar face vinovată de încălcare ori contestare.

DENUMIREA GENERICĂ a acestor persoane este aceea de *părți*, dar ea se schimbă, în funcția de fazele și etapele procesului civil.

Astfel:

- la judecata în primă instanță: *reclamant și pârât*
- la judecata în apel: *apelant și intimat*
- la judecata în recurs: *recurent și intimat*
- la judecata contestației în anulare: *contestator și intimat*
- la judecata cererii de revizuire: *revizuent și intimat*
- în faza executării silite: *creditor, debitor și, în anumite cazuri, terț poprit*

DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRȚILOR

Legea recunoaște părților mai multe *drepturi procesuale*, iar sarcina garantării lor revine instanței de judecată.

Exemple de drepturi:

- părțile au dreptul să fie încunoscinate despre data și locul unde se va desfășura judecata;
- părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzei lor într-un termen rezonabil;

- părțile au dreptul să formuleze cereri în fața instanței și să își spună punctul de vedere asupra cererilor formulate de partea adversă;
- părțile au dreptul să se apere, să administreze probe, să ridice sau să combată excepții;
- părțile au dreptul de a conduce procesul personal ori prin mandatar;
- părțile au dreptul să își retragă acțiunea, să o modifice, să își majoreze sau micșoreze pretențiile.

Legea procesual civilă stabilește însă *condițiile, termenele și alte cerințe de ordin formal pentru exercitarea drepturilor procesuale civile* pe care părțile au îndatorirea să le respecte, sub sancțiunile stabilite de lege.

Îndatoriri ale părților:

- să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător;
- să își probeze pretențiile și apărările;
- să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia;
- dacă dețin un mijloc de probă, să îl înfățișeze la dispoziția judecătorului;
- să își exercite drepturile procesuale cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți;
- să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

CONDIȚIILE PENTRU A FI PARTE ÎN PROCESUL CIVIL sunt:

- capacitatea procesuală;
  - calitatea procesuală;
  - formularea unei pretenții;
  - interesul;
- a se vedea prevederile art. 32 NCPC

a. capacitatea procesuală – persoană fizică (art. 40, art. 56-58 NCPC, art. 34 - art. 48 Cod civil)

Capacitatea procesuală de folosință

- aptitudinea persoanei de a avea drepturi și de a-și asuma obligații pe plan procesual;
- poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile – art. 56 alin. 1 NCPC;
- începe la nașterea persoanei fizice și încetează la moartea acesteia;
- trebuie îndeplinită de către toate părțile din proces;
- sancțiunea aplicabilă: actele de procedură îndeplinite de o persoană fără capacitate procesuală de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

Capacitatea procesuală de exercițiu

- aptitudinea persoanei fizice de a-și exercita drepturile procesuale și de a-și asuma obligații procesuale;
- se dobândește, de regulă, la împlinirea vârstei de 18 ani și încetează la moartea persoanei fizice;
- persoanele lipsite de capacitate de exercițiu (minorii sub 14 ani și persoanele puse sub interdicție judecătorească) și cele cu capacitate de exercițiu restrânsă (minorii între 14-18 ani) nu pot sta în judecată decât dacă sunt reprezentate, asistate sau autorizate în condițiile legii;
- sancțiunea aplicabilă: actele de procedură îndeplinite de o persoană fără capacitate procesuală de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă sunt anulabile; când instanța constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea sa.

b. calitatea procesuală (art. 36 - art. 40 NCPC)

Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios (art. 36 NCPC); presupune existența unei identități între persoana reclamantului și persoana care se pretinde titularul dreptului în raportul juridic dedus judecătii (calitatea procesuală activă) și, tot astfel, între persoana pârâtului și cel obligat în același raport juridic (calitatea procesuală pasivă).

Sancțiunea lipsei calității procesuale active/pasive:

- respingerea cererii ca fiind formulată de o persoană lipsită de calitate procesuală activă sau împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

c. formularea unei pretenții (art. 30 alin. 1 NCPC)

Pretenția formulată poate viza un drept subiectiv civil sau o situație juridică pentru care calea judecătii este obligatorie.

d. interesul (art. 33 - art. 35, art. 37, art. 40 NCPC)

Interesul constituie folosul practic pe care o parte îl urmărește prin punerea în mișcare a acțiunii civile.

Interesul poate fi material, când se urmărește obținerea unui folos patrimonial sau moral, când se urmărește obținerea unei satisfacții sufletești.

Condiții:

- a. să fie determinat;
- b. să fie legitim;
- c. să fie personal;
- d. să fie născut și actual.

Sanctiunea lipsei interesului:
- respingerea cererii ca lipsita de interes.

COPARTICIPAREA PROCESUALĂ

Noțiune - situația în care calitatea de reclamant sau de pârât este deținută de mai multe persoane fizice sau juridice.

Condiții de existență - (art. 59 NCPC) - mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă:

- obiectul procesului este un drept ori o obligație comună (exemplu – raporturi de solidaritate pasivă –coautorii unei fapte ilicite)
- drepturile sau obligațiile părților au aceeași cauză (exemplu – obligarea a doi sau mai mulți pârâți la executarea unor obligații distincte izvorând din același act juridic)
- între drepturile sau obligațiile părților există o strânsă legătură (exemplu – doi sau mai mulți salariați introduc o acțiune comună împotriva aceluiași angajator pentru plata unui anumit spor, în temeiul contractului individual de muncă al fiecăruia).

Feluri:

A.

1. - coparticipare facultativă (regula)
2. - coparticipare obligatorie, când mai multe persoane se găsesc într-un raport juridic unic și indivizibil (exemplu: partajul judiciar)

(în funcție de rolul voinței părților la formarea coparticipării procesuale)

B.

1. - coparticipare subiectivă, când există o pluralitate de părți cu aceleași interese
2. - coparticipare obiectivă, când se realizează conexarea a două sau mai multe cereri care au și părți diferite

C.

1. - activă - când există mai mulți reclamanți și un singur pârât
2. - pasivă - când există un reclamant și mai mulți pârâți
3. - mixtă - când există mai mulți reclamanți și mai mulți pârâți

(în funcție de calitatea părților care formează pluralitatea)

Regimul juridic al coparticipării procesuale - art. 60 NCPC

- actele de procedură, apărările și concluziile unuia dintre reclamanți sau pârâți nu le pot profita celorlalți și nici nu îi pot prejudicia
- cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților ori pârâților, actele de procedură îndeplinite numai de unii dintre ei sau termenele încuviințate numai unora dintre ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită și celorlalți. Când actele de

procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile.

- reclamantii sau pârâții care nu s-au înfățișat ori nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuși să fie citați, dacă, potrivit legii, nu au termenul în cunoștință.

Reprezentarea judiciară a părților în caz de coparticipare procesuală – art. 202 NCPC

- în procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamantii sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.
- reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.
- dovada mandatului va fi depusă de către reclamantii în termenul prevăzut la art. 200 alin. (3), iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu își aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatarului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 58 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamantilor sau, după caz, a pârâților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia.

PARTICIPAREA TERȚILOR ÎN PROCESUL CIVIL

Noțiunea de *terți* desemnează, pe de o parte, persoanele străine de proces, iar, pe de altă parte, persoanele care sunt introduse într-un proces în curs de desfășurare și care, din acel moment, devin și ele părți.

Pentru ca o hotărâre civilă să devină opozabilă și altor persoane care nu sunt părți și nici nu sunt considerate a fi reprezentate, este necesară introducerea acestora în proces.

Introducerea unui terț în judecată prezintă un dublu interes: atât pentru una din părțile inițiale (reclamant sau pârât), care urmărește să i se recunoască ori să i se stabilească anumite drepturi și față de terțul respectiv, dar și pentru terț, care fie urmărește să își valorifice un drept al său, fie înțelege a apăra pe una dintre părțile în litigiu.

Codul de procedură civilă actual reglementează: intervenția voluntară (art. 61-67), precum și trei forme de intervenție forțată, respectiv chemarea în judecată a altei persoane (art. 68-71), chemarea în garanție (art. 72-74) și arătarea titularului dreptului (art. 75-79).

PROCURORUL

Potrivit dispozițiilor art. 92 alin. 1 Cod procedură civilă, procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

Față de dispozițiile art. 92 alin. 2 N.C.P.C., procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor.

II. CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ. PRIMIREA ȘI ÎNREGISTRAREA CERERII

Astfel cum stipulează prevederile art. 194 NCPC, cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dovada calității de reprezentant, în forma prevăzută la art. 151, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 104. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;

f) semnătura.

Cererea de chemare în judecată se face în numărul de exemplare necesare pentru comunicare, la care se adaugă un exemplar pentru instanță. De asemenea, în cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.

În ceea ce privește înregistrarea, NCPC – art. 199 stipulează că cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poștă, curier, fax sau scanată și transmisă prin poștă electronică ori prin înscris în formă electronică, se înregistrează și primește dată certă prin aplicarea ștampilei de intrare. După înregistrare, cererea și înscrisurile care o însoțesc, la care sunt atașate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanță, se predau președintelui instanței sau persoanei desemnate de acesta, care va lua de îndată măsuri în vederea stabilirii în mod aleatoriu a completului de judecată, potrivit legii.

Pe durata desfășurării procedurii scrise, respectiv de regularizare, dosarele se păstrează în arhivă, pe completuri de judecată, cu excepția perioadelor în care dosarul se află la președintele completului de judecată, pentru a lua măsurile stabilite de lege, respectiv la greșierul de ședință, în vederea îndeplinirii acestor măsuri.

III. CITAREA ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ

Potrivit dispozițiilor art. 153 Cod proc. civ., instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

Instanța va amâna judecarea cauzei și va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității.

Trebuie menționat că, în procesul civil, părțile nu sunt obligate să se înfățișeze în instanță, *însă este necesar ca ele să fie legal citate*.

Rezultă că *regula este citarea părților* și numai cu titlu de excepție și în cazurile expres prevăzute de lege, judecata poate avea loc fără citarea părților.

Instanța poate trece la soluționarea cererii chiar dacă părțile nu au fost citate, atunci când se prezumă că acestea au cunoștință de termen.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 229 alin. 1 Cod proc. civ., partea care a depus cererea personal sau prin mandatar și a luat termenul în cunoștință, precum și partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant legal ori convențional, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, considerându-se că ea cunoaște termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziții îi sunt aplicabile și părții căreia, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmânat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaște și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmânată.

Instituția *termenului în cunoștință* nu se aplică, potrivit dispozițiilor art. 229 alin. 2 Cod proc. civ., în următoarele situații:

1. în cazul reluării judecării, după ce a fost suspendată;
2. în cazul când procesul se repune pe rol;
3. când partea este chemată la interogatoriu, în afară de cazul în care a fost prezentă la încuviințarea lui, când s-a stabilit și termenul pentru luarea acestuia;
4. când, pentru motive temeinice, instanța a dispus ca partea să fie citată la fiecare termen;
5. în cazul în care instanța de apel sau de recurs fixează termen pentru rejudecarea fondului procesului după anularea hotărârii primei instanțe sau după casarea cu reținere;
6. în cazul militarilor încazarmați, care sunt citați la fiecare termen.

7. în cazul deținuților care sunt citați, de asemenea, la fiecare termen.

Preschimbarea termenului de judecată

Termenul de judecată nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți. Completul de judecată investit cu judecarea cauzei hotărăște în camera de consiliu, fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat (art. 230 NCPC).

Citația

Citația reprezintă actul procedural prin care părțile și ceilalți participanți în procesul civil sunt înștiințați să se prezinte în fața instanței de judecată.

Citația trebuie să îmbrace *forma scrisă* și trebuie să cuprindă anumite mențiuni prevăzute expres de lege.

Potrivit dispozițiilor art. 157 alin. 1 NCPC, citația va cuprinde:

a) denumirea instanței, sediul ei și, când este cazul, alt loc decât sediul instanței unde urmează să se desfășoare judecarea procesului;

b) data emiterii citației;

c) numărul dosarului;

d) anul, luna, ziua și ora înfățișării;

e) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a celui citat, precum și locul unde se citează;

f) calitatea celui citat;

g) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a părții potrivnice și obiectul cererii;

h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar datorate de cel citat;

i) mențiunea că, prin înmânarea citației, sub semnătură de primire, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței pentru un termen de judecată, cel citat este considerat că are în cunoștință și termenele de judecată ulterioare aceleia pentru care citația i-a fost înmănată;

j) alte mențiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanță;

k) ștampila instanței și semnătura greșierului.

(2) În citație se menționează, când este cazul, orice date necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum și dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată cu citația alte acte de procedură. În cazurile în care întâmpinarea nu este obligatorie, în citație se va menționa obligația pârâtului de a-și pregăti apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înțelege să se folosească, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și k) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

În aceste cazuri, vătămarea părții se presupune, pe când în lipsa celorlalte mențiuni vătămarea trebuie dovedită.

PERSOANELE CE URMEAZĂ A FI CITATE ȘI LOCUL DE CITARE

Se citează *părțile*, inclusiv *terții intervenienți*, precum și *martorii*, *experții*, *interpreții* și *alți participanți la procesul civil*.

Conform prevederilor art. 155 NCPC, vor fi citați:

1. statul, prin Ministerul Finanțelor Publice sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unitățile administrativ-teritoriale și celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinați să le reprezinte în justiție, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociațiile, societățile și alte entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuși procedurii insolvenței, precum și creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, la sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reședința cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde își desfășoară permanent activitatea curentă;

7. incapabilii sau cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, prin reprezentanții sau ocrotitorii lor legali, la domiciliul ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internați în unități sanitare, la administrația acestora;

9. militarii încazarmați, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitania portului unde este înregistrată nava;

11. deținuții, la administrația locului de deținere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum și membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate;

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poșta română, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel. Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu este cunoscut/cunoscută, citarea se face potrivit art. 167. În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat numai acesta din urmă;

14. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 167;

15. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanță, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 și 2, statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, unitățile administrativ-teritoriale, precum și celelalte persoane juridice de drept public își pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură.

ÎNMÂNAREA CITAȚIEI ȘI A ALTOR ACTE DE PROCEDURĂ

Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se face, *din oficiu, prin agenți procedurali ai instanței sau prin orice salariat al acesteia și în mod gratuit.*

Sub sancțiunea nulității, *citația și celelalte acte de procedură trebuie înmânate cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată, cu excepția cazurilor urgente, când instanța poate scurta acest termen.*

Înmânarea făcută personal celui citat (art. 161 NCPC)

Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării. Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citația se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori așezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

Pentru cei care se găsesc sub arme, citația se înmânează la unitatea din care fac parte.

Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitania portului unde se găsește înregistrată nava. Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii. Pentru bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte asemenea așezăminte de asistență medicală ori socială, înmânarea se face la administrația acestora.

Înmânarea făcută altor persoane (art. 162 NCPC)

Înmânarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute la art. 155 alin. (1) pct. 1-5 și pct. 12 NCPC sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat, notar public ori executor judecătoresc se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa.

În cazurile prevăzute la art. 161 alin. (4) - (7) NCPC, unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația ori, după caz, actul de procedură comunicat sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. În acest din urmă caz se va proceda potrivit alin. (1). Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței, dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată.

PROCEDURA DE COMUNICARE (art. 163 NCPC)

Comunicarea citației se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

Dacă destinatarul primește citația, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

Dacă destinatarul refuză să primească citația, agentul o va depune în cutia poștală. În lipsa cutiei poștale, va afișa pe ușa locuinței destinatarului o înștiințare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;

b) numele și prenumele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afișarea și funcția acestuia;

c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea instanței pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;

e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;

f) mențiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la afișarea înștiințării ori, când există urgență, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanței de judecată pentru a i se comunica citația. Când domiciliul sau reședința ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanța de judecată își are sediul, înștiințarea va cuprinde mențiunea că pentru a i se comunica citația destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuiește sau își are sediul;

g) mențiunea că, în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a depus sau afișat înștiințarea.

Mențiunile de la alin. (3) lit. c) - g) se completează de către greșta instanței. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) și g) se calculează zi cu zi.

Despre împrejurările arătate, agentul va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde mențiunile arătate la art. 164, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reședință sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citația unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuiește cu destinatarul ori care, în mod obișnuit, îi primește corespondența.

Când destinatarul locuiește într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente și nu este găsit la această locuință a sa, agentul îi va comunica citația administratorului, portarului sau celui care, în mod obișnuit, îl înlocuiește. În aceste cazuri, persoana care primește citația va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea și semnătura și încheind un proces-verbal cu privire la aceste împrejurări.

IV. TERMENELE PROCEDURALE

Noțiune

Termenele procedurale reprezintă intervalul de timp înăuntrul căruia trebuie îndeplinite anumite acte de procedură sau, dimpotrivă, este oprită îndeplinirea unor acte de procedură.

Clasificarea termenelor procedurale

a. În funcție de caracterul lor:

- *termene imperative sau peremptorii* – termenul în care trebuie îndeplinit un anumit act de procedură;
- *termene prohibitive sau dilatorii* – termenul înăuntrul căruia legea interzice efectuarea actelor de procedură.

b. În funcție de izvorul lor:

- *termene legale* – stabilite expres de lege;
- *termene judecătorești* – fixate de către instanța de judecată;
- *termene convenționale* – determinate de către părți, fără intervenția instanței.

c. În funcție de sancțiunea ce intervine în cazul nerespectării lor:

- *termene absolute* – care afectează valabilitatea actului de procedură;
- *termene relative* – care nu afectează valabilitatea, ci atrag eventual sancțiuni disciplinare sau pecuniare.

d. În funcție de durata lor – ***termene pe ore, zile, săptămâni, luni, ani.***

Cu privire la **modul de calcul – art. 181 NCPC:**

- *termenele pe ore încep să curgă de la ora zero a zilei următoare;*
- *termenele pe zile se calculează pe zile libere, ceea ce înseamnă că ziua de început și ziua de sfârșit a termenului nu intră în calcul;*
- *termenele pe săptămâni, luni sau ani se sfârșesc în ziua corespunzătoare din ultima săptămână, lună sau an. Termenele care încep a curge din ziua de 29, 30, 31 ale lunii și se sfârșesc într-o lună care nu are o astfel de zi se vor socoti împlinite în ultima zi din lună.*

Termenul care sfârșește într-o zi nelucrătoare se va prelungi până la prima zi lucrătoare care urmează.

Termenul începe să curgă, de regulă, de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

Actul de procedură, depus înăuntrul termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau depus la un serviciu de curierat rapid ori la un serviciu specializat de comunicare ori trimis prin fax sau e-mail, este socotit a fi făcut în termen.

Actul depus de partea interesată înăuntrul termenului prevăzut de lege la unitatea militară ori la administrația locului de deținere unde se află această parte este, de asemenea, considerat ca făcut în termen.

În ceea ce privește sancțiunea pentru nerespectarea termenului, dispozițiile art. 185 NCPC stabilesc că atunci când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage *decăderea din exercitarea dreptului*, în afară de cazul în care legea dispune altfel. *Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.* În cazul în care legea oprește îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, *actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat* la cererea celui interesat.

Este reglementată și instituția repunerii în termen (art. 186 NCPC); astfel, partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedește că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen. În cazul exercitării căilor de atac, această durată este aceeași cu cea prevăzută pentru exercitarea căii de atac. Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de instanța competentă să soluționeze cererea privitoare la dreptul neexercitat în termen.

V. SUSPENDAREA ȘI PERIMAREA

A. SUSPENDAREA JUDECĂȚII

Suspendarea voluntară – conform prevederilor art. 411 NCPC, judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. când niciuna dintre părți, legal citate, nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.

Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanța în fața căreia a fost formulată.

Suspendarea de drept – art. 412 NCPC arată că judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia dintre părți, până la introducerea în cauză a moștenitorilor, în afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;
2. prin interdicția judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părți, până la numirea tutorelui sau curatorului;
3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părți, survenit cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;
4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;
5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;
6. prin deschiderea procedurii insolvenței, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;
7. în cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;
8. în alte cazuri prevăzute de lege.

Suspendarea facultativă

Instanța poate suspenda judecata (art. 413 NCPC):

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;
- 1¹. când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară;
2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;
3. în alte cazuri prevăzute de lege.

Asupra suspendării judecării procesului instanța se pronunță prin încheiere, care poate fi atacată cu recurs, în mod separat, la instanța ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărârea este definitivă. Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii

prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

B. PERIMAREA (art. 416 - art. 423 NCPC)

Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire și orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părții, timp de 6 luni. Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părți sau de instanță. Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedură trebuia efectuat din oficiu, precum și cele când, din motive care nu sunt imputabile părții, cererea n-a ajuns la instanța competentă sau nu se poate fixa termen de judecată.

Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Judecătorul va cita de urgență părțile și va dispune greșierului să întocmească un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea. Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție în camera de consiliu sau în ședință publică. Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel.

Dacă instanța constată că perimarea nu a intervenit, pronunță o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului. Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunțare. Când perimarea se constată de o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

Perimarea lipsește de efect toate actele de procedură făcute în acea instanță. Când însă se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socotește că nu este necesară refacerea lor.

VI. CĂILE DE ATAC

Căile de atac sunt mijloacele procedurale prin care se poate cere reformarea unei hotărâri judecătorești.

Exercitarea căilor de atac are ca efect punerea în mișcare a controlului judiciar care se efectuează de către instanțele judecătorești determinate de lege. Aceste instanțe au dreptul, dar și obligația de a verifica, în condițiile și prin procedurile stabilite de lege, legalitatea și temeinicia hotărârilor pronunțate de instanțele ierarhic inferioare și, în anumite cazuri, a propriilor hotărâri.

Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, în afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au și alte organe sau persoane.

În ceea ce privește ordinea exercitării căilor de atac, căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului. Căile extraordinare de atac pot fi exercitate și concomitent, în condițiile legii. Recursul se judecă cu prioritate.

O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării

acelei căi de atac. Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală. În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului. Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii. Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

Calea ordinară de atac este **apelul**, iar căile extraordinare de atac sunt **recursul**, **contestația în anulare** și **revizuirea**.

Apelul

Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel. Sunt supuse apelului și hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

Apelul și, când este cazul, motivele de apel se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept. În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță. Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță și respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competentă.

Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată. Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe. Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri. În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi. Părțile pot însă să explicitizeze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe. Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală.

În ceea ce privește judecata, instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui. În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

Recursul

Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum și alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

Termenul de recurs este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;
2. dacă hotărârea a fost pronunțată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului sau de un alt complet de judecată decât cel stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei ori a cărui compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii;
3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe, invocată în condițiile legii;
4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității;
6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei;
7. când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat;
8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Instanța, verificând toate motivele invocate și judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui. În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte.

Contestația în anulare

Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata. Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunțată de o instanță incompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanței și, deși se invocase excepția corespunzătoare, instanța de recurs a omis să se pronunțe asupra acesteia;
2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;
3. instanța de recurs, respingând recursul sau admițându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;
4. instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

Contestația în anulare se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă. În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu operează prorogarea competenței.

Contestația în anulare poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

Revizuirea

Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;
2. obiectul pricinii nu se află în ființă;
3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul ori în urma judecății, când aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză. În cazul în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat și cel învinuit de săvârșirea infracțiunii;
4. un judecător a fost sancționat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcției cu re-credință sau gravă neglijență, dacă aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză;
5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților;
6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;
7. statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii și cei puși sub interdicție judecătorească ori cei puși sub curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să îi apere;
8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri;
9. partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa;
10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;
11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții.

Pentru motivele de revizuire prevăzute la pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7 - 11 sunt supuse revizuirii și hotărârile care nu evocă fondul.

Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere. În cazul dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 8 NCPC, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanțele de recurs la care se referă aceste dispoziții este Înalta Curte de Casație și Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță.

Termenul general de revizuire este de o lună și se va socoti de la momente diferite, în funcție de motivul de revizuire invocat.